

Regeringens proposition

1987/88: 44

om jämkningar i skyldigheten att lämna
kontrolluppgifter på räntor, m. m.



Prop.
1987/88: 44

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 15 oktober 1987.

På regeringens vägnar

Kjell-Olof Feldt

Bengt K.Å. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås dels vissa lättnader i fråga om skyldigheten för banker och andra kreditinstitut att lämna kontrolluppgifter om räntor, dels skattefrihet för vissa räntor.

Enligt förslaget införs fr. o. m. taxeringsåret 1989 en generell beloppsgräns för kreditinstitutens uppgiftsskyldighet. Kontrolluppgift skall inte lämnas om den sammanlagda räntan till en person från olika konton i kreditinstitutet understiger 100 kr. Samtidigt föreslås att sådan ränta normalt blir skattefri. Undantag gäller för det fall att borgenären har sådana småräntor i flera kreditinstitut och dessa sammanlagt uppgår till 500 kr. eller mer. I sådant fall gäller således inte skattefriheten.

I propositionen föreslås också att det skall bli möjligt att redovisa konton som innehas av mer än fem personer på ett enklare sätt i kontrolluppgifterna. Vidare föreslås att bl. a. skogskonton undantas från kontrolluppgiftsskyldigheten. Dessutom föreslås att endast riksgäldskontoret skall bli uppgiftsskyldigt i fråga om sparobligationer. Slutligen föreslås att den möjlighet att medge undantag från uppgiftsskyldigheten som riksskatteverket haft i fråga om 1987 års taxering förlängs till att avse även 1988 års taxering.

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs i fråga om taxeringslagen (1956: 623)¹
dels att 37 § 8 mom. skall ha följande lydelse,
dels att punkt 4 av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till
 lagen (1985: 406) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

8 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering och förmögenhetstaxering skall varje år utan anmaning avlämnas kontrolluppgifter för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig

Värdepapperscentralen
 VPC Aktiebolag,

den som yrkesmässigt be-
 drivit inlåning eller på annat
 sätt yrkesmässigt ombesörjt
 att pengar blivit räntebäran-
 de,

den som gett ut skuldför-
 bindelse för den allmänna
 marknaden och

förening som från medlem-
 mar mottagit pengar för för-
 räntning.

Vem uppgiften skall avse

Den som gottskrivits ränta
 eller till vilken ränta utbeta-
 lats (borgenär).

Undantag:

Bank, hypoteksinstitut,
 försäkringsanstalt och aktie-
 bolag samt förening och stif-
 telse som tilldelats organisa-
 tionsnummer.

Vad uppgiften skall avse

Ränta som den uppgifts-
 skyldige sammanlagt gott-
 skrivit eller utbetalat till bor-
 genären samt dennes sam-
 manlagda fordran på den
 uppgiftsskyldige vid årets ut-
 gång.

Undantag:

a) Ränta som i fråga om
 värdepapperscentralen inte
 avser bolagets verksamhet
 beträffande skuldförbindel-
 ser för den allmänna markna-
 den och som i fråga om övri-
 ga uppgiftsskyldiga inte hän-
 för sig till sådan verksamhet
 som avses under rubriken
 Uppgiftsskyldig.

b) Ränta som inte utgör
 skattepliktig inkomst enligt
 3 § lagen (1978: 423) om skat-
 telättnader för vissa sparfor-
 mer eller lagen (1983: 891)
 om skattelättnader för alle-
 manssparande.

c) Ränta och fordran på
 konto, för vilket inte finns
 person- eller organisations-
 nummer och som öppnats
 före den 1 januari 1985, om
 räntan för kontohavaren
 uppgår till mindre än 100 kro-
 nor. Innehas ett konto av
 mer än en person, skall upp-

¹ Lagen omtryckt 1971: 399

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.

² Senaste lydelse 1985: 1029.

*Uppgiftsskyldig**Vem uppgiften skall avse**Vad uppgiften skall avse*

gift lämnas för samtliga kon-
tohavare, om räntan för nå-
gon av dem uppgår till minst
100 kronor.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt person- eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som borgenären. För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Kan person- eller organisationsnummer inte anges för en borgenär, skall såvitt möjligt dennes födelsetid redovisas eller, om borgenären är en juridisk person, namn och postadress samt personnummer för den som får förfoga över ränta eller fordran.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

Bestämmelserna i 2 mom. elfte och tolfte styckena, 4 mom. första och andra styckena samt 5 mom. skall tillämpas på kontrolluppgift enligt detta moment.

Föreslagen lydelse

8 mom. Till ledning vid inkomsttaxering och förmögenhetstaxering skall varje år utan anmaning avlämnas kontrolluppgifter för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

Uppgiftsskyldig

Värdepapperscentralen
VPC Aktiebolag,

den som yrkesmässigt be-
drivit inlåning eller på annat
sätt yrkesmässigt ombesörjt
att pengar blivit räntebäran-
de,

den som gett ut skuldför-
bindelse för den allmänna
marknaden och

förening som från medlem-
mar mottagit pengar för för-
räntning.

Vem uppgiften skall avse

Den som gottskrivits ränta
eller till vilken ränta utbeta-
lats (borgenär). *Utbetalning
av ränta på statens sparobli-
gationer skall anses ha skett
av riksgäldskontoret.*

Undantag:

Bank, hypoteksinstitut,
försäkringsanstalt och aktie-
bolag samt förening och stif-
telse som tilldelats organisa-
tionsnummer.

Vad uppgiften skall avse

Ränta som den uppgifts-
skyldige sammanlagt gott-
skrivit eller utbetalat till bor-
genären samt dennes sam-
manlagda fordran på den
uppgiftsskyldige vid årets ut-
gång.

Undantag:

a) Ränta som i fråga om
värdepapperscentralen inte
avser bolagets verksamhet
beträffande skuldförbindel-
ser för den allmänna markna-
den och som i fråga om övri-
ga uppgiftsskyldiga inte hän-
för sig till sådan verksamhet
som avses under rubriken
Uppgiftsskyldig.

b) Ränta som inte utgör
skattepliktig inkomst enligt

*Uppgiftsskyldig**Vem uppgiften skall avse**Vad uppgiften skall avse*

3 § lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer eller lagen (1983: 891) om skattelättnader för allemanssparande.

c) Ränta och fordran på konto, för vilket inte finns person- eller organisationsnummer och som öppnats före den 1 januari 1985, om räntan för kontohavaren uppgår till mindre än 100 kronor. Innehas ett konto av mer än en person, skall uppgift lämnas för samtliga kontohavare, om räntan för någon av dem uppgår till minst 100 kronor.

d) Om borgenärens sammanlagda ränta på ett eller flera konton uppgår till mindre än 100 kronor, skall uppgift inte lämnas om dennes ränta och fordran på kontona. Ränta som enligt andra bestämmelser i detta stycke är undantagen från uppgiftsskyldighet skall inte medräknas.

e) Ränta och fordran på särskilt konto i bank enligt skogskontolagen (1954: 142), lagen (1979: 611) om upphovsmannakonto eller lagen (1982: 2) om uppfinnarkonto.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt person- eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som borgenären. Innehas ett konto av fler än fem personer får, i stället för uppgifter rörande samtliga innehavare, uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Kan person- eller organisationsnummer inte anges för en borgenär, skall såvitt möjligt dennes födelsetid redovisas eller, om borgenären är en juridisk person, namn och postadress samt personnummer för den som får förfoga över ränta eller fordran.

Innehas ett konto av mer än en person skall ränta och fordran fördelas lika mellan innehavarna, om inte annat förhållande är känt för den uppgiftsskyldige. I fråga om konto för vilket samtliga innehavare inte redovisas enligt bestämmelserna i andra stycket skall dock den totala räntan och fordran redovisas utan fördelning.

Avser en utbetalning också annat än ränta och kan den uppgiftsskyldige inte ange hur stor del därav som utgör ränta, skall i stället för ränta det sammanlagt utbetalda beloppet redovisas.

Bestämmelserna i 2 mom. elfte och tolfte styckena, 4 mom. första och andra styckena samt 5 mom. skall tillämpas på kontrolluppgift enligt detta moment. *Redovisning av konto som avses i andra stycket andra meningen skall dock lämnas i särskild uppgiftshandling för varje konto.*

Nuvarande lydelse

4.³ I fråga om 1987 års taxering får riksskatteverket när synnerliga skäl föreligger på ansökan av uppgiftsskyldig medge undantag från 37 § 8 mom. andra och tredje styckena. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

Föreslagen lydelse

4. I fråga om 1987 och 1988 års taxering får riksskatteverket när synnerliga skäl föreligger på ansökan av uppgiftsskyldig medge undantag från 37 § 8 mom. andra och tredje styckena. Riksskatteverkets beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft dagen efter den dag då lagen enligt uppgift på den utkom från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången vid 1988 års taxering. Den nya lydelsen av bestämmelserna i 37 § 8 mom. första stycket d) tillämpas dock första gången vid 1989 års taxering.

Äldre föreskrifter gäller dock fortfarande i fråga om svenska statens sparobligationer från SPAR 72.

³ Till 1985: 1029.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst vid icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3–4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976: 380) om arbetskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977: 265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjömän om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller, med nedan angivet undantag, annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknandedagen till högst 30 kronor och för övriga dagar till högst 6 kronor för dag;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser driftbyggnad på jordbruksfastighet, byggnad på fastighet som avses i 24 § 1 mom., byggnad som är avsedd för användning i ägarens rörelse eller sådan del av värdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskningssavdrag, dels i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av

¹ Senaste lydelse 1987: 121.

fastighet eller av rörelse och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för fastighet eller rörelse;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, som icke utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973: 349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, för vilken skall erläggas skatt enligt lagen (1958: 295) om sjömansskatt;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i förordningen (1976: 263) om statliga bostadsbidrag till barnfamiljer eller förordningen (1976: 262) om statskommunala bostadsbidrag;

ersättning som fastställts av allmän domstol eller utgått av allmänna medel till den som – utan att det skett yrkesmässigt – inställt sig inför domstol eller annan myndighet, om ersättningen avser reseersättning, traktamente eller ersättning för tidsspillan;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte överstiger 5 000 kronor, såvida intäkterna inte kan hänföras till rörelse som den skattskyldige driver eller utgör lön eller liknande förmån;

Nuvarande lydelse

ränta enligt 61 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, 69 § 1 och 2 mom., 69 a § tredje stycket eller 75 a § fjärde stycket uppbördslagen (1953: 272), 36 § 3 mom. lagen (1958: 295) om sjömansskatt, 22 § tullagen (1973: 670), 20 § lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 5 kap. 13 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984: 404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter eller 24 § lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Föreslagen lydelse

ränta enligt 61 § lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, 68 § 1 och 2 mom., 69 a § tredje stycket eller 75 a § fjärde stycket uppbördslagen (1953: 272), 36 § 3 mom. lagen (1958: 295) om sjömansskatt, 22 § tullagen (1973: 670), 20 § lagen (1982: 1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 5 kap. 13 § lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984: 404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter eller 24 § lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare;

ränta som enligt bestämmelserna i 37 § 8 mom. c) och d) taxeringslagen (1956: 623) inte redovisas i kontrolluppgift om sådan ränta för den skattskyldige under ett beskattningsår sammanlagt inte uppgår till 500 kronor.

Beträffande vissa försäkringsbelopp som utgår till lantbrukare, skogsbrukare, yrkesfiskare, renskötare m. fl. gäller särskilda bestämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 § och i punkt 11 av anvisningarna till 28 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas första gången vid 1989 års taxering.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 oktober 1987

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Peterson, Bodström, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om jämkningar i skyldigheten att lämna kontrolluppgifter på räntor, m. m.

1 Inledning

I samband med reformen om ett förenklat deklarationsförfarande infördes en skyldighet för bankerna m. fl. att lämna kontrolluppgifter om ränta och kapitalbehållning på inlåningskonton samt innehav av aktier m. m. För att underlätta genomförandet av den nya rapporteringsskyldigheten gäller vissa begränsningar i form av beloppsgränser vid 1987 och 1988 års taxeringar. Vidare har riksskatteverket (RSV) enligt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till en ändring i taxeringslagen (1956: 623) TL, rätt att medge undantag beträffande vissa uppgifter såvitt gäller 1987 års taxering. I enlighet härmed har RSV medgivit dispens bl. a. i fråga om konton som innehas av mer än en person, s. k. gemensamma konton. Bankerna tilläts att lämna begränsade uppgifter om sådana konton t. ex. bara uppgifter om en av innehavarna av kontot.

Bankerna har i olika framställningar till finansdepartementet redovisat vissa problem med uppgiftslämnandet och hemställt att den lagfästa kontrolluppgiftsskyldigheten ändras i vissa avseenden. Framställningarna har skickats på remiss till RSV, riksgäldskontoret och Företagens uppgiftslämnardelegation.

Aktiefrämjandet har i en skrivelse den 29 september 1987 till finansdepartementet framfört vissa synpunkter i fråga om kontrolluppgifter på aktieklubbars aktieinnehav. Dessa synpunkter överensstämmer i allt väsentligt med de som bankerna framfört i frågan.

En fullständig utvärdering av uppgiftslämnandet i fråga om 1987 års taxering har ännu inte slutförts. Redan nu står det dock klart att vissa ändringar behöver vidtas.

Jag avser att i det följande behandla framställningarna och förslå vissa lättnader i uppgiftsskyldigheten. Ytterligare justeringar kan behöva göras när fler erfarenheter av uppgiftslämnandet har vunnits.

2.1 Beloppsgräns och skattefrihet

Mitt förslag: Fr. o. m. 1989 års taxering införs en generell beloppsgräns för kreditinstitutens uppgiftsskyldighet. Kontrolluppgift skall inte lämnas i fråga om borgenär vars sammanlagda ränta på konto från kreditinstitutet understiger 100 kr. Sådan ränta på konto blir normalt skattefri. Undantag gäller för det fall att borgenären har sådana småräntor i flera kreditinstitut och dessa sammanlagt uppgår till 500 kr. eller mer.

Skälen för mitt förslag: Vid 1988 års taxering gäller en generell beloppsgräns för kontrolluppgiftsskyldigheten i fråga om bankräntor. Uppgift behövs lämnas bara om räntan per kund uppgår till minst 500 kr. Fr. o. m. 1989 års taxering tas 500 kr.-gränsen bort. Vid lagstiftningens tillkomst bedömde jag det vara möjligt att slopa den generella beloppsgränsen efter de inledande provåren. Alternativet var att de skattskyldiga själva skulle lämna tilläggsuppgifter på småbeloppen i den förenklade deklARATIONEN och att dessa skulle registreras av skattemyndigheterna. Detta ansåg jag vara ett betydligt osmidigare förfarande. Jag framhöll dock att det kunde finnas anledning att på nytt överväga frågan om en beloppsgräns när man vunnit erfarenheter av uppgiftslämnandet (prop. 1984/85: 180 s. 99 f.).

Bankerna har hemställt att kontrolluppgift inte skall behöva lämnas i de fall räntan per kund understiger 100 kr. Enligt uppgifter från bankerna uppgår det totala antalet kunder med ränta under 100 kr. till över 6 miljoner. Bankerna tillämpar själva vissa beloppsgränser när det gäller att tillställa kunderna ränte- och kapitalbesked. En del banker använder beloppsgränsen 500 kr. medan andra använder en lägre gräns, 400 eller 200 kr. I konsumentkooperationen finns över 1 miljon medlemmar som uppbär ränta under 100 kr. En uppgiftsskyldighet utan beloppsgräns innebär utan tvekan en betydande merbelastning på kreditinstitutet. RSV har inte haft någon erinran mot att en generell beloppsgräns införs för kontoräntor fr. o. m. taxeringsåret 1989. Mot denna bakgrund föreslår jag att det införs en generell beloppsgräns för kreditinstitutens uppgiftsskyldighet för ränta på konto även efter provåren. Denna gräns bör bestämmas till 100 kr. Uppgår den sammanlagda räntan för en kund hos ett kreditinstitut inte till 100 kr. skall således kontrolluppgift inte lämnas av institutet. I detta belopp medräknas inte ränta som enligt andra bestämmelser är undantagen från kontrolluppgiftsplikt. Jag vill understryka att beloppsgränsen bara skall gälla för räntor på medel som inestår på konton, medan räntor på värdepapper o. d. skall anges oavsett belopp.

Enligt min mening kan dock en beloppsgräns införas endast under förutsättning att man samtidigt vidtar andra åtgärder för att undvika att komplicera deklarationsförfarandet och taxeringsarbetet. Effekterna av en beloppsgräns för kreditinstitutet blir annars som jag nämnt att de skattskyldiga själva tvingas lämna tilläggsuppgifter på småbeloppen i den förenklade deklARATIONEN och att dessa skall registreras av skattemyndigheterna. Det

besvär och de hanteringskostnader som detta i sin tur medför står inte i rimlig proportion till det intresse som det allmänna har av dessa konton. Det kan inte uteslutas att den förenklingsvinst som åsyftats med reformen i någon mån skulle gå förlorad. Myndigheternas huvudinriktning bör vara att följa upp mer komplicerade deklarationer och deklarationer där det kan förekomma mer omfattande skatteundandragande. För att undanta småbelopp från hanteringen bör således ränta som inte omfattas av uppgiftsskyldigheten göras skattefri. Enligt min mening bör man dock, för att förhindra missbruk, låta skattefriheten gälla endast under förutsättning att sådana småräntor från olika kreditinstitut sammanlagt för borgenären inte uppgår till 500 kr. Bestämmelsen bör göras tillämplig generellt dvs. också på den som lämnar den vanliga deklarationen. Uppgår räntan till 500 kr. eller mer skall således den skattskyldige redovisa hela beloppet i självdeklarationen. Vad jag här har sagt bör komma till uttryck i 37 § 8 mom. första stycket d) TL och 19 § kommunalskattelagen (1928: 370).

2.2 Gemensamma konton

Mitt förslag: I stället för den nuvarande skyldigheten att lämna uppgifter om ränta och fordran på samtliga innehavare av gemensamma konton skall det vara möjligt att för ett konto som innehas av mer än fem personer lämna uppgifter om total ränta eller fordran på kontot och om den beteckning på innehavarkretsen som används samt om en av de personer som förfogar över kontot.

Skälen för mitt förslag: I fråga om gemensamma konton följer av 37 § 8 mom. andra stycket TL att kontrolluppgifterna i princip skall ange samtliga kontohavare och enligt samma moments tredje stycke att ränta och fordran skall fördelas lika mellan kontohavarna, om inte annat är känt för den uppgiftsskyldige.

Den vanligaste typen av gemensamt konto är sådant som innehas gemensamt av två makar. En annan typ som enligt bankerna är vanligt förekommande är konto som öppnats i sällskapsklubbs eller kamratförenings namn, men där kontohavaren inte är juridisk person (t. ex. konto för aktiesparklubb eller skolklass).

För att underlätta uppgiftslämnandet och möjliggöra en mjukare övergång till det nya systemet infördes för taxeringsåret 1987 möjlighet att lämna begränsade uppgifter om bl. a. gemensamma konton. Det förutsågs således på ett tidigt stadium att det i inledningsskedet skulle kunna uppstå vissa problem för uppgiftslämnarna. Bankerna fick därför dispens av RSV från skyldigheten att fördela medlen på dessa konton. Dispensbeslutet innebär att ränta och fordran inte behöver fördelas mellan kontohavarna utan uppgifterna får i stället redovisas på kontrolluppgift för den som registrerats som huvudman för kontot.

Bankerna har i sin hemställan om lagändring yrkat att fördelning av ränta och fordran skall behöva ske bara om kontohavarna är två till antalet. I övriga fall skall uppgift lämnas bara angående den som förvaltar

kontot. Som stöd för detta har åberopats att det i praktiken är omöjligt att skaffa fram underlag för att fullständigt rapportera uppgifter på sätt lagen kräver. Antalet kontohavare kan enligt bankerna i vissa fall uppgå till flera hundra personer. Fullständiga register över sådana kontohavare kan inte upprättas. I dessa hänseenden spelar det enligt bankerna ingen roll hur lång anpassningstid bankerna får.

För egen del får jag anföra följande.

I och med att den förenklade självdeklarationen infördes ställdes vissa nya krav på bl. a. bankerna i fråga om uppgiftslämnande till skattemyndigheterna. För att belysa vad dessa nya krav egentligen innebär för bankerna i fråga om gemensamma konton är det lämpligt att inledningsvis peka på vilka ramar som banklagstiftningen ger bankerna i detta avseende.

Enligt 2 kap. 21 § bankrörelselagen (1987: 617) skall motbok eller annat bevis som en bank utfärdar om tillgodohavande på räkning ställas till viss man. Ett bankkonto, ett banktillgodohavande, är således en fordran på en bank som tillkommer en viss person, bolag e. d. På motsvarande sätt har banken en skuld till ett visst rättssubjekt. Ett bankkonto som innehas av två makar innebär sålunda att banken står i skuldförhållande till dessa två personer. Till dessa två personer kan banken betala sin skuld med befriande verkan. Ett bankkonto som av banken registrerats på ett kollektiv under någon viss beteckning (t. ex. klass 5 A) betyder inte automatiskt att det i detta fall finns flera kontohavare. Den enskilde medlemmen i t. ex. en skolklass torde i praktiken inte kunna göra uttag från kontot. Det torde bara kunna göras av den eller de fysiska personer som registrerats för kontot och som sagt sig representera gruppen. Bankerna torde oftast ha registrerat exempelvis skolklasskonton på den eller de personer som får göra uttag från kontot med notering om att det gäller skolklasspengar för en viss klass. I allmänhet betraktas dock ett konto som knutits till en sällskapsklubb eller kamratförening, som icke är juridisk person, som ett gemensamt konto.

Det kan sålunda konstateras att hanteringen av dessa konton försvårats av att bankerna inte själva alltid gjort klart för sig om den som registrerats som kontohavare är en juridisk person eller en eller rent av flera fysiska personer.

Skattelagstiftningen kan inte ställa krav på uppgiftsskyldighet för bankerna som utifrån allmänna utgångspunkter ter sig orimliga eller alltför långtgående. TL ålägger inte bankerna att generellt registrera medlemmar eller delägare i olika former av kollektiv av angivet slag. TL kräver i detta avseende endast uppgift på vem som är kontohavare. TL går således inte utöver de ramar som banklagstiftningen drar upp i fråga om kontohavare. De nu aktuella svårigheterna har således sin egentliga grund i annat än skattelagstiftningen. Det gäller dock att finna en lösning på de praktiska problemen så att den registrering som skett i bankväsendet av sammanslutningar i sällskaps- och kamratföreningars namn kan hanteras på ett för alla parter smidigt och effektivt sätt.

Det bör också i fortsättningen vara möjligt för t. ex. en skolklass att spara pengar i bank utan att skattelagstiftningen skapar extra besvär och svårigheter som hindrar detta. För att underlätta hanteringen av dessa

konton kan det därför vara lämpligt att bankerna ges möjlighet att lämna uppgift om gemensamt konto utan att ange samtliga innehavares namn och utan att fördela ränta och fordran. Den totala räntan eller fordran på ett sådant konto bör i förekommande fall kunna redovisas tillsammans med den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot, t. ex. klass 5 A. En sådan redovisning bör också innehålla uppgift på en person som disponerar kontot samt dennes adress och personnummer. Vad jag nu sagt bör dock inte gälla i fråga om alla gemensamma konton. Den grupp som innehar ett sådant konto bör enligt min mening inte vara alltför liten för att ett undantag skall vara motiverat. Den bör i vart fall uppgå till mer än fem personer. TL bör således i dessa fall ge utrymme för en större flexibilitet så att hanteringen av dessa konton underlättas för bankerna, kontohavarna och skattemyndigheterna. Varje sådant konto bör också redovisas för sig för att undvika att kontot sammanblandas med andra personliga konton. Det innebär vid manuellt uppgiftslämnande att endast ett konto redovisas på varje blankett. Vad jag nu har anfört föranleder ett tillägg till bestämmelserna i 37 § 8 mom. andra, tredje och femte styckena TL.

Det kan i detta sammanhang ifrågasättas om motsvarande regler som nu föreslagits bör införas i fråga om kontrolluppgifter rörande bl. a. aktieinnehav i värdepappersdepåer hos bankerna. Enligt bestämmelserna i 37 § 1 mom. 4 a TL är bl. a. bankerna skyldiga att lämna uppgifter om bl. a. fysisk person som varit antecknad som innehavare av aktie vid årets utgång. Bankerna gör gällande att de i princip har samma svårigheter att registrera samtliga delägare och hålla registren aktuella som i fråga om gemensamma konton. Enligt min mening finns dock vissa skillnader. Det finns i fråga om aktier andra intressen än det skatterättsliga som föranlett viss lagstiftning på detta område. Jag kan peka på att en förvaltare som avses i 6 § första stycket 1 lagen (1987:623) om förenklad aktiehantering är enligt 7 § samma lag skyldig att till värdepapperscentralen lämna uppgift om sådan aktieägare som har mer än 500 aktier i samma aktiebolag registrerade i förvaltarens namn. Uppgift om personnummer eller annat identifieringsnummer skall anges i sådana fall. På skatteområdet finns sedan gammalt bestämmelser i denna fråga. En förvaltare har sedan år 1971 varit skyldig att lämna kontrolluppgift på aktieutdelningen till skattemyndigheterna. Det som tillkommit i samband med den förenklade självdeklarationen är att aktieinnehavet per årsskifte skall rapporteras. Jag vill också erinra om att uppgifterna om aktieinnehav inte skall läggas till grund för taxeringen utan endast tjäna som ett kontrollunderlag. De synpunkter som förts fram i denna fråga har inte övertygat mig om nödvändigheten att ändra TL på denna punkt. Jag är därför inte beredd att nu föreslå någon ändring i detta avseende.

Mitt förslag: Den nuvarande skyldigheten för bl. a. banker att lämna kontrolluppgift på sparobligationer som lösts in i respektive bank upphävs. Enbart riksgäldskontoret blir uppgiftsskyldigt i fråga om ränta och kapital för sparobligationer.

Skälen för mitt förslag: Av 37 § 8 mom. TL följer att riksgäldskontoret är skyldigt att lämna kontrolluppgift på gottskriven ränta och fordran i fråga om utelöpande sparobligationer samt på ränta på sparobligationer som lösts in hos kontoret. Av momentet följer vidare att bankerna är skyldiga att lämna kontrolluppgift på sparobligationer som lösts in i respektive bank.

Sedan uppgiftsskyldigheten infördes har riksgäldskontoret, bankerna och posten infört nya rutiner för inlösen av sparobligationer. De nya rutinerna har gjort det möjligt för bankerna och posten att snabbare rapportera inlösta sparobligationer till riksgäldskontoret.

Bankerna har hemställt att TL ändras så att enbart riksgäldskontoret blir uppgiftsskyldigt beträffande ränta och kapital för sparobligationer. RSV och riksgäldskontoret har tillstyrkt den föreslagna ändringen utom såvitt gäller sparobligationer från SPAR 72, vilka förfaller till inlösen den 1 december 1987 och inte är registrerade i riksgäldskontorets datoriserade sparobligationssystem. Även jag delar uppfattningen att ändringen bör genomföras. Det innebär att lagstiftningen ändras så att den kommer att överensstämma med de rutiner som redan tillämpas. I fråga om sparobligationer från SPAR 72 bör dock äldre bestämmelser tillämpas. Förslaget föranleder ett tillägg till bestämmelserna i 37 § 8 mom. första stycket TL.

2.4 Uppskovskonton

Mitt förslag: Skogskonto, skogsskadekonto, upphovsmannakonto och uppfinnarkonto undantas från kontrolluppgiftsskyldighet enligt taxeringslagen.

Skälen för mitt förslag: Bankerna har hemställt att kontrolluppgiftsskyldigheten enligt 37 § 8 mom. TL slopas vad gäller skogskonto, skogsskadekonto, upphovsmannakonto och uppfinnarkonto.

I skogskontolagen (1954: 142) och lagarna om upphovsmannakonto (1979: 611) och uppfinnarkonto (1982: 2) finns särskilda stadganden om uppgiftsskyldighet för insättningar på dessa konton. Vidare skall den skattskyldige fortlöpande i självdeklarationen redovisa uppgifter om tillgodohavande på dessa konton. RSV har ansett att dessa uppgifter är tillräckliga för kontrolländamål. Jag delar verkets uppfattning att de angivna kontona bör undantas från uppgiftsskyldigheten enligt TL. Detta föranleder en ny undantagsbestämmelse i 37 § 8 mom. första stycket e) TL.

I fråga om allmänna investeringskonton har bankerna hemställt att uppgiftsskyldigheten begränsas till att avse ränta. RSV har avstyrkt den ändringen med motiveringen att kapitalbehållningen på allmänt investeringskonto inte är befriad från förmögenhetsskatt. Jag delar uppfattningen att ingen ändring bör göras i detta avseende.

2.5 Dispens

Mitt förslag: Den dispensmöjlighet som anförtroddes riksskatteverket i fråga om 1987 års taxering förlängs till att avse även taxeringsåret 1988.

Skälen för mitt förslag: För att underlätta för uppgiftslämnarna fick RSV, som nämnts, möjlighet att medge dispens från att lämna fullständiga uppgifter vid 1987 års taxering om det förelåg synnerliga skäl för det. I enlighet härmed medgav RSV dispens bl. a. i fråga om gemensamma konton. Bankerna tilläts att lämna begränsade uppgifter om dessa konton, t. ex. bara uppgifter om en av kontohavarna.

RSV har påpekat att såväl uppgiftslämnarna som verket självt måste vidta en hel del åtgärder inför 1988 års taxering. Nya blanketter och anvisningar för redovisning av kontrolluppgifter måste fastställas av RSV. Uppgiftslämnare som redovisar uppgifterna på datamedium måste förändra sina rutiner. Längre tid måste även ges för att registrera kontohavare till gemensamma konton. Av tidsskäl är det enligt verket omöjligt att hinna med allt detta före årsskiftet. RSV har därför föreslagit att dispens bör kunna ges bl. a. i fråga om gemensamma konton vid 1988 års taxering.

Med hänsyn till de svårigheter som RSV anfört bör enligt min mening den dispensmöjlighet som omfattade det första provåret förlängas till att avse även taxeringsåret 1988. Detta föranleder ändringar i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1985: 406) om ändring i taxeringslagen (1956: 623).

2.6 Övriga frågor om kontrolluppgifter

Dispositionshavare

Enligt 37 § 8 mom. andra stycket TL skall uppgiftslämnaren, om kontohavaren är en juridisk person för vilken organisationsnummer saknas, om möjligt ange namn och postadress samt personnummer för den som får förfoga över ränta eller fordran. Vid 1987 års taxering fick bankerna dispens från denna skyldighet.

Bankerna har hemställt att kontrolluppgifterna inte skall behöva innehålla uppgifter om dispositionshavare. Som skäl härför har åberopats att dessa uppgifter inte datalagras.

RSV har avstyrkt förslaget i denna del med hänvisning till att det från kontrollsynpunkt är viktigt att bestämmelsen behålls men att, för det fall att flera personer förfogar över kontot, det kunde vara tillräckligt att ange endast en av dessa.

Jag är för egen del inte beredd att föreslå någon författningsändring. Det förutsattes redan vid bestämmelsens tillkomst att det genom ordalydelsen skapades ett visst mått av flexibilitet vid tillämpningen. Denna flexibilitet ger enligt min mening utrymme för att åstadkomma den av RSV förordade tillämpningen utan att göra någon lagändring. Enligt mitt förslag förlängs RSV:s dispensmöjlighet till att gälla även 1988 års taxering, varför bankerna får möjlighet till ytterligare anpassningstid, eftersom uppgifter om dispositionshavare inryms i RSV:s dispansområde.

Konton utan personnummer

Enligt övergångsbestämmelsen 3 b till 37 § 8 mom. TL skall kontrolluppgift vid 1987 och 1988 års taxeringar lämnas bara om en kunds sammanlagda ränta på konton i resp. bank uppgår till minst 500 kr. Konton utan person- eller organisationsnummer och som öppnats före den 1 januari 1985 undantas från uppgiftsskyldigheten om räntan uppgår till mindre än 1 000 kr. Vid 1989 års taxering ändras 500 kr.-gränsen enligt mitt förslag till 100 kr. och undantaget för ej personnummersatta konton begränsas till att gälla konton med ränta som inte uppgår till 100 kr.

Lagens krav innebär att bankerna måste sammanföra ränta från konton som saknar personnummer med ränta från konton med personnummer. Bankerna har hemställt om en lagändring av den innebörden att skyldigheten att sammanlägga uppgifter undanröjs i de fall personnummer saknas på ett eller flera konton i bankens redovisningssystem.

Som skäl för sin framställan har bankerna åberopat att deras redovisningssystem inte är så utformade att uppgifter kan sammanläggas annat än i de fall kundens personnummer finns registrerat för vart och ett av vederbörandes konton i banken. Bankernas strävan är dock att söka förse samtliga konton med personnummer.

Det är givetvis ett omfattande kompletteringsarbete som bankerna har att utföra. Uppgiftslämnandet de två första åren gavs därför karaktären av provverksamhet och de uppgifter som då lämnades förväntades inte vara av fullgod kvalitet, varför skattemyndigheterna skulle hantera dem med särskild försiktighet.

Det förutsågs redan vid lagstiftningens tillkomst att ej personnummersatta konton skulle skapa särskilda problem för kreditinstitutet. Det infördes därför en särskild beloppsgräns för dessa konton. RSV har avstyrkt förslaget med hänvisning främst till risken för att en mängd nya konton utan personnummer öppnas. Bankernas yrkande medför i praktiken att det inte ställs några krav på sammanföring av uppgifter. Det öppnas då möjlighet att lämna en kontrolluppgift för varje konto. Enligt min mening är en sådan ordning inte acceptabel. Det är tvärtom av stor vikt att bankerna i största möjliga utsträckning försöker komplettera konton med personnummer när sådant saknas. Genom den nuvarande lagstiftningen har kreditinstitutet fått viss tid för komplettering. Det kan finnas skäl att erinra om att, när motsvarande lagstiftning infördes i Danmark, alla konton som inte försågs med person- eller organisationsnummer spärrades tre månader efter lagens ikraftträdande och uttag kunde inte göras. Den svenska lag-

stiftningen har nu varit i kraft i över två år. Särskilda lättnader har övergångsvis gjorts för konton med ränta under 1 000 kr. Även om proceduren att förse inlåningskonton med person- eller organisationsnummer är tidskrävande och omständlig anser jag inte att svårigheterna är av sådan karaktär att jag är beredd att föreslå någon lagändring på denna punkt.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623).
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370).

Förslagen är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

